REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele
BIROURI de ANUNŢURĬ:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVI.

„GAZETA" iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe şése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 3 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-niĭ colectorĭ.
Abonamentul pentru Brasov
Administraţiunea, Piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe şése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe şése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 207. Braşov, Vineri 19 Septemvrie (2 Octomvrie). 1903.

„Popórele" şi „naţiunea".

Nicĭ-odată, de când esistă dualismul, nu s'a dat pe faţă în mod atât de flagrant contrastul între conceptul „popóre" şi între acela de „naţiune" în viaţa de stat a monarchiei austro-ungare.

De acest contrast am vorbit nu de mult la locul acesta, atragênd atenţiunea cetitorilor asupra deosebirilor principiare, ce le găsim în privinţa acésta în prea înaltul ordin de ḑi şi în autograful adresat contelui Khuen-Hedervary.

De alt-fel este de mult cunoscut faptul, că în partea de dincolo a monarchiei, în „ţările ce sunt representate în Reichsrath", séu, cum ne-am obicĭnuit a ḑice mai scurt dér nu aşa de corect, după legile fundamentale de acolo, în Austria, sunt „popórele" şi „ţările", carĭ forméză obiectul îngrijirei guvernului împĕrătesc, pe când în Ungaria guvernul aḑĭ nu mai vrea sĕ scie decât de-o „naţiune maghiară". Cuvêntul „magyar", neavênd în limba guvernanţilor noştri alt înţeles decât cel genetic, sub „naţiune maghiară" ei nu pricep şi nu vréu sĕ pricépă alta decât naţiunea lor genetică şi nicĭ că se gândesc la naţiunea ungară politică, cum ar fi sĕ fie după art. de lege 44 de la 1868.

In acésta lege, despre care s'a discutat nespus de mult însĕ fár' de nicĭ un folos în anii din urmă, se recunósce esistenţa naţionalităţilor de altă limba în ţéră, adecă a *popórelor*, între carĭ se numĕră şi poporul séu naţionalitatea maghiară, ḑicêndu-se, că naţionalităţile numai tóte la olaltă forméză naţiunea politică ungară, şi decretându-se deoparte limba maghiară drept limbă a statului, de altă parte trăgêndu-se limitele până unde se póte estinde dreptul de limbă al popórelor, până unde trebue sĕ fie ferit de asuprire şi de cutropire de către limba statului.

Inainte cu treiḑecĭ şi cincĭ de anĭ, când s'a înfiinţat dualismul, deşi s'a luat ca basă a lui egemonia Germanilor dincolo şi a Maghiarilor dincóce de Laita, tot se vorbea încă de popóre, ér în Ungaria a fost adusă chiar o lege deosebită, cea amintită mai sus, pentru aceste popóre şi naţionalităţĭ.

Pe lângă stabilirea prin pact a afacerilor comune între Ungaria şi Austria şi garantarea organisaţiei şi conducerei unitare a armatei imperiale, s'a făcut aşadér la 1867/8 şi un fel de regulare *soi disant* a cestiunei naţionalităţilor din Transilvania şi Ungaria, din care causă legea numită a naţionalităţilor era privită ca o lege fundamentală.

Astăḑĭ însĕ ce vedem?

Vedem, că Maghiarii carĭ aḑĭ nu viséză decât de statul naţional maghiar, ce vor sĕ-l construiéscă aci, s'au pus în conflict direct cu îndatoririle, ce le-au luat asupră-şĭ la crearea dualismului, atât în ce privesce legăturile comune cu Austria şi armata imperială, cât şi în ce privesce naţionalităţile din Ungaria şi drepturile lor.

Acéstă luptă simultană contra Vienei şi a naţionalităţilor forméză obiectul unei broşurele anonime, ce a apărut ḑilele acestea în oraşul Turoţ-St.-Mărtin, centrul Slovacilor naţionalişti, şi care e scrisă în limba maghiară, avênd titlul: „Popórele. Câteva cuvinte la desbaterile asupra ordinului de ḑi." *)

Autorul acestei remarcabile broşurele politice (se estinde numai pe 12 paginĭ 8⁰) începe prin a constata, că cuvêntul „popóre", ce apare în ordinul de ḑi de la Chlopy, a luminat de-odată situaţiunea într'un mod cum nu se putea mai cu efect.

„Acest ordin de ḑi", adauge autorul, „n'ar fi vorbit de popóre, décă colo sus nu s'ar sci, că nu esistă stat naţional maghiar, ci numai o ţéră compusă din popóre, carĭ numai împreuna fac naţiunea politică ungară... Probabil că nicĭ atuncĭ ordinul de ḑi n'ar fi vorbit aşa, cum a vorbit, décă colo sus nu s'ar sci, că dieta ungară nu dă o icónă fidelă a representanţei ţĕrii, că în acésta dietă după practica electorală este representată de fapt numai rassa maghiară. Nu cutéză a aduce o lege cinstită electorală, care sĕ fie egală şi dréptă pentru toţĭ, nu cutéză sĕ facă o lege cinstită de întrunire şi de reuniunĭ, căcĭ se tem, că statul lor fictiv naţional se va cufunda cu totul în corectitate şi dreptate, pe când ei vor sĕ nebunéscă lumea, că aicĭ totul este maghiar..."

Din aceste puţine rênduri, ce le cităm, se cunósce spiritul în care este scrisă broşura amintită, de sigur de un naţionalist slovac. Dér ea mai conţine şi alte părerĭ nemerite, despre vitalitatea popórelor din statul ungar, la carĭ vom reveni mai pe larg altă-dată.

*) „Néptőrzsek. Néhány szo a hadiparancs feletti vitához". Turocz Szt.-Márton 1903.

Se caută ministru president. *„Eu sunt cel dintâiŭ ministru-president ungar, care a căḑut după tóte formele constituţionale în parlament".* Cuvintele acestea le-a ḑis contele Khuen-*Hedervary* către contele *Zichy*, Marţĭ după amiaḑĭ în Casina Naţională din Budapesta, după şedinţa de Marţĭ a dietei. Hedervary — după cum arătăm la alt loc — şĭ-a anunţat demisiunea în şedinţa de erĭ a dietei. El a declarat, că demisiunea sa e *irevocabilă* şi în nicĭ o împrejurare nu va mai primi o nouă însărcinare.

Acum se caută un alt ministru-president. In cercurile politice din Budapesta se crede, că a venit érăşĭ rêndul lui Coloman *Szell*, căcĭ numai el ar puté sĕ încerce o eşire din chaosul în care se găsesce politica ungurésca. Coloman Szell însĕ sĕ fi declarat şi el, că în nicĭ o împrejurare nu va lua asupră-şĭ o astfel de sarcină.

Kossuth şi „viitorul posomorit." Intr'o convorbire ce a avut'o Francisc *Kossuth* c'un corespondent de la „Egyetértés" asupra evenimentelor politice, căpetenia partidului independist a declarat între altele:

„N'am obiceiul sĕ fac profeţii... Décă partidul liberal ar sta pe lângă postulatele naţionale şi décă bărbaţii, carĭ se bucură de bunele pornirĭ ale corónei, ar face coróna se înţelégă, că noi nu cerem drepturĭ nouĕ, nu vrem sĕ ştirbim drepturile suveranului date de lege şi nu vrem sĕ slăbim armata, ci vrem sĕ rĕmânem lealĭ faţă cu capul încoronat: în casul acesta se póte că sub presiunea resistenţei pasive coróna ar recunósce dreptul Ungariei şi perfidia punctului de vedere austriac. Décă însĕ majoritatea nu vré, orĭ nu cutéză a lua posiţie şi cei carĭ se bucură de încrederea corónei nu vor cuteza a-i spune adevĕrul, atuncĭ — orĭ câtă încredere am eu în dreptatea causei nóstre — *vĕd un viitor posomorit"....*

Dieta ungară.

Şedinţa de Marţĭ.

Revenim aḑĭ mai pe larg asupra şedinţei estraordinare de Marţĭ a dietei ungare.

După-ce s'a trecut peste afacerea întrerupelor din şedinţa premergĕtóre şi după-ce Barabas şĭ-a rectificat cuvintele: „Nu mai credem regelui", urmă ca partidul independist sĕ motivezе convocarea şedinţei. *Bakonyi* a vorbit despre reţinerea soldaţilor din anul al treilea, *Krasznay* s'a ocupat cu declaraţiunile lui Koerber, după carĭ urmară douĕ discursurĭ mai lungĭ: ale lui *Eötvös* Carol si *Hock* Ioan.

Eötvös a vorbit mai ales despre persóna regelui. Nu înţelege de ce atâta revoltă pentru întreruperea lui Barabas. El n'a spus, decât că nu crede regelui. Francisc Deak a spus şi mai mult. A ḑis Deak la 1861, că regele nu scie ce sĕ facă pentru restabilirea constituţiei. Eötvös crede, că acésta e o declaraţie mai gravă, decât ceea-ce a ḑis Barabas. De altfel — continuă el — Barabas n'a spus, decât ceea-ce de 375 anĭ este un adevĕr, chiar décă nu l'am spune.

Hock s'a ocupat cu apreciarea politicei dinastiei A mânecat de la epoca aceea, când după lupta de la Mohaciu s'a vestit capului dinastiei, că Ungaria e de vêndare. Atuncĭ episcopul de Nitra a încoronat pentru banĭ bunĭ pe Ferdinand I, deşi înainte c'un an încoronase tot el pe Ioan Zapolya de rege al Ungariei. După escursia acésta istorică, oratorul s'a ocupat cu declaraţiunile lui Koerber.

Urmă contele *Khuen-Hedervary*, care luând cuvêntul a ţinut sĕ-şĭ facă declaraţiunile faţă cu ceea-ce a ḑis Koerber în „Reichsrath" privitor la cestiunea armatei.

— Koerber, ḑice, n'a putut sĕ vorbéscă în afacerea armatei decât despre influenţa ce-i compete în sens legal, despre influenţa ce mĭ-aşĭ reclama'o şi eu când — sĕ ḑicem — am întêmpina din partea Austriei pretensiunĭ, carĭ ar fi păgubitóre Ungariei. Numai astfel póte fi înţelésă declaraţia lui Koerber.

— Nu sĕ înterpretezĭ, ci *s'o respingĭ!* strigă *Ivanka.*

— Declaraţia aceea nu trebue s'o înţelegem altfel! rĕspunde Hedervary şi adauge, că *nu admite o interpretare ce ar sta în contradicţie cu dispositiunile constituţiei ungare.* A interpreta legile, este chemată numai legislativa şi coróna. In fine spune, că n'a desbătut cu Koerber asupra cestiunilor militare.

Declaraţia lui Hedervary *n'a satisfăcut pe nimenĭ* din cameră. Mulţĭ din vechii liberalĭ au spus, că nu se mulţumesc cu atât.

S'a anunţat la cuvênt *Pichler*, care a atacat violent pe Hedervary pentru slăbiciunea cu care se pórtă faţă de ministrul preşedinte austriac. Pe când vorbia Pichler, Apponyi a dat presidiul lui Gabriel Daniel. Apponyi fù rugat sĕ convóce dieta şi pe ḑiua de Miercurĭ, ca sĕ desbată asupra declaraţiunilor ministrului president. Apponyi s'a învoit şi când unul din deputaţĭ îi obiectă, că prin acésta desavuéză pe Hedervary, el rĕspunse:

— Da, *îl desavuez!* Se duse apoi sĕ ia érăşĭ presidiul.

— Urmă Fr. *Kossuth* la rênd şi a propus, ca dieta sĕ ţină şedinţă şi Miercurĭ. *Szentivanyi* (apponyist) îl aprobă şi esemplul lui îl urmară cei mai mulţĭ din partidul liberal.

Presidentul a dispus votare şi anunţă la urmă, că propunerea lui Kossuth fù primită. Independiştii observară îndată, că guvernul a fost desavuat.

S'a cerut a doua votare. Resultatul a fost şi mai surprinḑĕtor, căcĭ propunerea lui Kossuth a întrunit aprópe totalitatea voturilor.

Afară de membrii guvernului, numai 20 deputaţĭ au fost contra propunerii.

Presidentul închide şedinţa. Ministrul *Plosz* întorcêndu-se către Hedervary, ḑise:

— Scii ce însemnéză acésta?

— Da! rĕspunse Hedervary. Am fost desavut şi din acésta voiŭ trage consecenţele.

Lukacs, ministrul de justiţie adresându-se partidului liberal ḑise:

— *Nu se póte guverna astfel! O sĕ vedeţi care va fi rĕspunsul la acest vot. Urmările sĕ vi-le atribuiţi vouĕ!*

Acesta a fost, — în resumat — decursul şedinţei estraordinare de Marţĭ.

Şedinţa de Mercurĭ.

In şedinţa de la 30 Septemvrie deputatul *Hollo* cere urgenţă pentru o petiţiune a oraşului Sătmar referitor la reţinerea sub drapel a soldaţilor. Propunerea lui Hollo se pune la vot şi cade. — Deputatul *Lengyel* îşĭ cere scuse de la cameră pentru isbucnirile pătimaşe de mai dĕunăḑĭ. — *Szivak* raportéză în chestia mituirilor.

După acestea se ridică ministrul-preşedinte *Khuen* şi declară, că în urma votului de erĭ, *şi-a dat dimisia, rugând pe Maiestatea Sa, sĕ o primésca.* Rógă camera sĕ amâne şedinţele până la numirea guvernului. Cu acésta cabinetul întreg părăsesce sala.

Preşedintele *Apponyi* declară, că dimisia guvernului nu e nicĭ un motiv pentru ridicarea şedinţei.

Fr. *Kossuth* îşĭ esprimă indignarea, că guvernul s'a pus *în grevă*, mulţumesce majorităţii pentru atitudinea de erĭ şi îşĭ esprimă dorinţa, sĕ se numéscă un ministru-preşedinte, care sĕ respingă hotărît amestecul lui *Koerber*. Ar fi fost de dorit, décă erĭ s'ar fi luat decisiunea cu unanimitate contra amestecului lui Koerber.

Ştefan *Rakovsky* declară în numele partidului poporal, că guvernul n'are dreptul de a absenta de la şedinţele camerei, de vreme ce dimisia n'a fost încă primită. Protestéză şi el contra amestecului lui *Koerber*, fiind o violare a constituţiei ungare. Mai ales protestéză în potriva acelor espresiunĭ ale lui Koerber, unde a ḑis, că e decis a-şĭ esercita influenţa în tóte afacerile privitóre la armată, fiind acestea contrare constituţiei, fiind-că anumite drepturĭ referitóre la armată sunt *drepturile reservate ale Corónei ungare, orĭ de acelea, carĭ se cuvin esclusiv dietei ungare.*

Szederkenyi şi *Hock* protestéză de asemenea contra amestecului lui *Koerber.*

SUT Cluj / Central University Library Cluj

Kubinyi, în numele partidului liberal declară, că acest partid nu-şĭ va da sprijinul nicĭ unui ministru-preşedinte, până nu va veşteḑi declaraţiile lui *Koerber*, apoi propune amânarea şedinţelor până la constituirea cabinetului. Mai vorbesc încă câţĭ-va pro şi contra, apoi *se votéză amânarea propusă de Kubinyi.*

Românii şi armata comună.

Un domn ofiţer, care de 23 anĭ se află la un regiment românesc al armatei comune, ne trimite următórele spre publicare:

Onorată Redacţiune!

Stimatul d-vóstră ḑiar prin aceea, că a părtinit energic causa comunităţii şi integrităţii armatei, a făcut un mare serviciu nu numai acesteia, ci şi ofiţerilor de naţionalitate română şi peste tot întreg poporului român. Vréu să-mĭ dovedesc imediat afirmaţiunea:

In armată au servit şi servesc până în ḑiua de aḑi sute de ofiţerĭ de naţionalitate română, şi nicĭ unul din acei domnĭ nu va puté susţiné, că ar fi fost jĭgnit când-va în sentimentele sale de Român.

Românii îşĭ păstréză în armată naţionalitatea lor, aşa că adese-orĭ, după-ce se pensionéză, ocupă posiţiunĭ înalte în serviciul poporului lor. Ajunge să amintesc numele generalului *Doda* şi al baronului *Ursu* de Margine, carĭ şĭ-au câştigat merite neperitóre şi recunoscinţă perpetuă la întréga românime.

In armată nimenĭ nu caută a răpi naţionalitatea cui-va; fie-care este liber nu numai a se ferici *„nach seiner Façon“*, — vorba lui Frederic cel Mare; — ci a se afirma, ca ceea-ce s'a născut; aicĭ se respectéză drepturile omenescĭ cele mai primitive, neîmpedecând câtuşĭ de puţin pe cine-va de a-şĭ cultiva limba sa maternă lor.

Dér nu numai, că nu-l împedecă nimenĭ, ci din contră se bucură de acésta, deóre-ce prin acésta se ofere garanţia, că în césul de primejdie va sci să se adreseze la inima şi sufletul soldaţilor subordonaţĭ lui, spre a-i însufleţi la sĕvîrşirea faptelor glorióse, cum au sĕvîrşit şi strămunii.

De 23 anĭ am onórea a comanda şi instrui soldaţi românĭ, şi cunoscênd bine limba românéscă m'am apropiat chiar de sufletul poporului.

Cu Românul trebue să vorbescĭ în limba mamei lui, şi atuncĭ e câştigat pentru orĭ-ce. El sĕvîrşesce tot ce e mai înalt, este răbdător, perseverant până la abnegaţie. Pe lângă acestea el se mulţumesce cu puţin, şi când vede, că superiorul sĕu se îngrijesce de dênsul, este fórte recunoscător.

Şi este fapt, că în armată se vorbesce în limba lui maternă. Eu, décă ţin instrucţie timp de douĕ césurĭ în şcóla de sub-ofiţerĭ, de sigur, că $1^3/_4$ óre vorbesc numai românesce. Şi asta aşa merge la tóte subdivisiunile.

Cu totul alt-fel ar fi acésta în armata naţională maghiară! Acolo la şcóla de subofiţerĭ nu se va vorbi, decât ungurésce, căcĭ ţinta principală nu va fi să facă din feciorĭ bunĭ soldaţĭ, ci să-i maghiariseze.

Ce fel de spirit domnesce de esemplu la honveḑime faţă cu Românii, se póte vedé de acolo, că un ofiţer în reservă, care servia pentru a-se activa, *pentru un bilet de visită românesc a fost provocat la duel şi schilodit pe tótă viéţa.* Asta s'a întêmplat înainte cu 6—7 anĭ în Bistriţă.

Din contră, în armata comună românismul este respectat şi nu s'a dat uitării, că *drapelul unui regiment românesc (Nr. 50) posedă distincţia cea mai înaltă în armată — medalia cea mare de aur.* Particularităţile naţionale sunt respectate. La serbărĭ se jócă „Căluşerul“ şi se cântă cântece naţionale, ér ofiţerii cântă şi jócă împreună.

In resumat: Românii, cât timp armata rĕmâne comună cu comandă nemţéscă, n'au de ce-şĭ teme naţionalitatea, ei pot, décă sunt harnicĭ, să urce tóte treptele ierarchiei militare, fără să trebuéscă să se facă renegaţĭ. Românii se luptă aşa-dér pentru sine înşi-şĭ şi pentru fii propriului lor popor — când se identifică în fidelitatea lor înăscută şi probată, cu intenţiunile Majestăţii Sale.

Probleme economice şi sociale.

(3) (Urmare.)

In satele de munte érăşĭ unde este puţin pământ de hrană, de familie abia câte un jugĕr douĕ pământ arabil, şi decĭ n'ai ce comassa, orĭ că este deja comassat în jurul *casei* orĭ satului, dér sunt multe fênaţii, păşunĭ bune de munte şi pădurĭ, ér crescerea vitelor, unicul isvor de câştig şi bogăţie a populaţiunei, — fênaţele şi păşunile sunt neglijate şi nu dau folósele ce ar puté să dea. Cultura pomilor roditorĭ, a albinelor şi a plantelor textile, carĭ s'ar puté fórte bine combina cu îngrijirea fênaţelor, aprópe că lipsesc cu totul.

Intre vitele cornute, unde nicăirĭ ca aci nu s'ar puté întroduce şi aclimatisa rassele lăptóse de munte, Pinzgau, Allgau Schwitz, Simmenthal, Freyburg etc. se ţin precumpănitor mocăniţele şi rassa de câmpie, care dau puţin lapte, dér bune vite de muncă!

De aceea înzadar vei căuta prin satele nóstre lăptării societare cooperative pentru esport, — ba de multe-orĭ vara îţĭ este greu să găsescĭ un litru de lapte de vacă, vacile fiind duse la munte, ci găsescĭ numai lapte dulce de óie şi de capră. (!!)

Nicărĭ nu s'ar puté cultiva inul de tors aşa de bine ca aci pe la cele case isolate de pe plaiurĭ c'un fir mătăsos ca cel din Belgia, şi unde în însemnata industrie de casă ar puté găsi o bună aplicare şi utilisare.

Pădurile comunale în loc de a fi un isvor de bogăţie şi venitur pentru comune şi particularĭ, sunt de cele mai multe-orĭ o sarcină şi causă de arunc pe comună şi particularĭ, fiind devastate din causa ţinerei prea multor *mărhaie*, cum se numesc oile şi caprele în partea locului. Oi multe ca în Poiana nu se găsesc, carĭ au cutropit toţĭ munţii Transilvaniei şi României din apropiere şi depărtare, *dér nicĭ mestécănĭ ca la Poiana ba!* Statul scobóră din pădurile sale pe rîul Sebeşului pe an la 200,000 metrii cubicĭ de lemn de molid trunchĭ — şi cam tot atâtea blane de fag pentru foc; — comunele românescĭ limitrofe prin care trece rîul n'au să scobóre uu dram de lemn.

Cultura pomilor roditorĭ, carĭ ar puté da un isvor însemnat de producţiune si esport — mere, nucĭ, pere etc. ca să între sute de mii de coróne pe fie-care an — prea puţin aduce, abia se vine câte un pom roditor de jugĕr calculat la întreg hotarul — şi aceştia sunt cei mai mulţĭ prunĭ — şi cu nisce fructe abia ceva mai marĭ ca porumbiţele — mai micĭ ca corcoduşele numite *Kriechene* în partea locului. Se pot întrebuinţa însă la făcut rachiŭ din ele. Nu este decĭ mirare, că în privinţa economică şi culturală Românii sunt mai înapoiaţĭ, decât străinii.

Câte-va date statistice vor ilustra mai bine descrierea nóstră:

1) *Sebeşul-săsesc*: 1466 economii, 5824 jug. arătură, 303 jug. grădinĭ, 1242 jug. fênaţe, 243 jug. vii, 966 jug. păşune, 4120 jug. pădure, 621 jug. areal improductiv; la olaltă 13319 jug., 4246 merĭ, 1271 perĭ, 215 cireşĭ, 493 vişinĭ, 276 persicĭ, 104 caişĭ, 5364 prunĭ, 437 nucĭ = 13861 pomĭ roditorĭ; apoi 1634 vite cornute, dintre carĭ 1086 rassa de câmpie, 27 mocăniţe, 490 roşcate de Pinzgau, 167 cai, 1494 porcĭ, 88 oi, 146 stupĭ. Pământul comassat.

2) *Călnic* (Kelling) 792 economii, 2275 jug. arătură, 56 jug. grădinĭ, 460 jug. fênaţe, 148 jug. vii, 974 jug. păşune, 1506 jug. pădure, 133 jug. areal improductiv = 5553 jugĕre; 588 merĭ, 284 perĭ, 5 cireşĭ, 14 vişinĭ, 316 persicĭ, 5 caişĭ, 3689 prunĭ, 119 nucĭ = 5172 pomĭ roditorĭ; 641 vite cornute, între carĭ 612 rassa de câmpie, 13 roşcate de Pinzgau, 179 cai, 737 porcĭ, 140 oi, 24 stupĭ. Pământul este comasat.

3) *Rehău* (*fost Reichau*), 538 economii, 1813 jug. arătură, 38 jug. grădinĭ, 230 jug. liveḑĭ, 195 jug. vii, 415 jug. păşune, 352 jug. pădure, 144 jug. areal improductiv = 3192 jug. 744 merĭ, 673 perĭ, 19 cireşĭ, 4270 prunĭ, 141 nucĭ; 659 vite cornute de câmpie, 119 cai, 770 oi, 503 porcĭ, 56 stupĭ. Pământul este necomassat.

4) *Săscior*, *347 economii*, *375 jug. arătură*, 40 jug. grădinĭ, 400 jug. liveḑĭ, 116 jug. vii, 547 jug. păşunĭ, 1056 jug. pădure, 156 jug. improductiv = 2690 jug. 246 merĭ, 143 perĭ, 94 cireşĭ, 48 vişinĭ, 214 persicĭ, 11 caişĭ, 2297, prunĭ, 197 nucĭ = 3242 pomĭ roditorĭ în total; 266 vite cornute, 215 rassa de câmpie, 36 mocăniţe, 13 roşii, 38 cai, 520 oi, 228 porcĭ şi 3 stupĭ.

5) *Loman*, 291 economii, 318 jug. arătură, 32 jug. grădinĭ, 2143 jug. liveḑĭ, 15 jug. vii, 780 jug. păşune, 3166 jug. pădure, 84 jug. improductiv = 6838 jug. 675 merĭ, 209 perĭ, 74 cireşĭ, 5 vişinĭ, 3465 prunĭ, 271 nucĭ = 8197 pomĭ roditorĭ. 680 vite cornute între carĭ 506 de rassa de Câmpie, 170 mocăniţe, *4 roşii* de Pinzgau, 256 cai, 220 capre, 3761 oi, 368 porcĭ, 36 stupĭ.

6) *Şugag*. 442 economii, din care vre-o 80 în sat, restul împrăsciate pe cele plaiurĭ în munte, *450 jug. arătură*, 66 jug. grădinĭ 3710 jug. liveḑĭ, 1012 jug. păşunĭ, 7598 jug. pădure = 12980 jug. 1114 merĭ, 429 perĭ, 244 cireşĭ, 20 vişinĭ, 7218 prunĭ, 546 nucĭ; 1453 vite cornute, aprópe tóte de câmpie, 410 cai, 662 capre, 9550 oi, 570 porcĭ, 204 stupĭ.

7) *Jina*, foştĭ graniceri, 676 economii cu 783 jug. arătură, 34 jug. grădinĭ, 9088 jug. liveḑĭ, 10340 jug. păşune, 42064 jug. pădure, din care însă statul le-a luat 21000 jug. pădure de molid — 3162 jug. areal neproductiv = în total 65417 jug.; 1111 merĭ, 394 perĭ, 82 cireşĭ, 32 vişinĭ, 3745 prunĭ, 134 nucĭ = 5500 pomĭ roditorĭ; 2382 vite cornute din carĭ 2088 mocăniţe, 56 de câmpie, 222 roşcate, 799 cai, 18 măgarĭ, 502 capre, 6388 oi, 767 porcĭ, *62 stupĭ*.

8) *Poiana*, satul cel mai mare şi mai bogat în oi şi oierĭ, 1009 economii cu 306 arătură, 135 grădinĭ, 530 jug. liveḑĭ, 349 jug. păşune, 965 jug. pădure = 2365 jug.; 1948 merĭ, 1437 perĭ, 67 cireşĭ, 8672 prunĭ, 56 nucĭ = 12190 pomĭ roditorĭ, vite cornute 908, dintre carĭ 444 mocăniţe, 410 roşcate, 785 cai, 12 măgarĭ, 738 porcĭ, 8068 oi, 58 stupĭ.

In realitate numărul oilor la cele 3 sate din urmă trebue să trécă pest o sută de mii capete — deóre-ce singurĭ Poienarii au mai rĕmas marĭ oierĭ, au cutropit mai toţĭ munţii Sebeşului, Făgăraşului, Argeşului şi Vâlcei în România şi ţin mai numai oi ţurcane şi stogoşe, pe când mocanii din Săcele ţin aprópe esclusiv oi ţigăi, (carĭ sunt mai de valóre).

Este însă disparent la tóte satele numărul stupilor şi al pomilor roditorĭ pentru esport — merĭ, perĭ, nucĭ, cireşĭ — care ar puté să fie înḑecit mai

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Sfaturile unui miliardar.

Am luat la timpul sĕu notă despre un discurs, ce l'a adresat vestitul miliardar american *Andrew Carnegie* către tinerime ,în care îi dă sfaturĭ cum să trăéscă, să muncéscă, ca să ajungă bogaţĭ şi milionarĭ, orĭ chiar miliardarĭ.

Reproducem mai jos acest discurs aşa după cum îl vedem tradus şi publicat în „Cronica“, fiind siguri că cetitorii noştri vor găsi nu numai interesante dér şi fórte instructive sfaturile miliardarului:

E bine, ca tinerii să începă de la început un lucru şi să ocupe situaţiunĭ modeste. Nu e ruşinos de a lua o mătură în mână şi a mătura biuroul în care mai târḑiu vor fi póte şefĭ şi stăpânĭ. Mai ḑilele trecute în Michigan o mamă întrebă pe un tinĕr celibatar, décă a vĕḑut vr'o dată o domnişóră traversând un salon aşa de măreţ şi impunător, cum o făcea fiica sa.

— Nicĭ o dată — rĕspunse becherul spre satisfacţia mamei. Dér după un minut adăugă: — Ceea ce mĭ-ar plăcé să vĕd încă e modul cum ar sci să mature salonul ăsta pe care-l traverséză aşa de impunător.

Nu e ruşinos pentru un începător de a sci să mature prăvălia séu odaia sa. Eu însu-mĭ am făcut'o şi alăturĭ cu mine au făcut'o şi alţii şi nu se simte nicĭ unul mai rĕu, de cât mine. David Mac Cargo e directorul căilor ferate în Alegani, Robert Pitcaim directorul căilor ferate în Pensylvania şi Morcland procuror.

Şi admiţênd, că fie-care din voi aveţĭ o sluşbă şi că fiecare din voi în traţĭ în „afacerĭ“, étă consiliul ce vĕ dau: Doriţĭ de a fi sus! Nu dau o para pe un om, care nu se vede deja în fruntea unei mişcărĭ. Nu vĕ mulţumiţĭ cu slujbele ce le aveţĭ, orĭ cât ar fi de importante. Fiecare din voi să-şĭ ḑică: Locul meu este în culmea succesului.

„Fiţĭ regĭ în visele vóstre“.

Doriţi-vĕ a atinge acest vis cu inima curată şi nu doriţĭ altceva decât un lucru, odată ce sunteţĭ ceva şi póte înainte chiar de a deveni, a vĕ asocia cu cea mai plăcută din femei, asociaţia asta nefiind limitată după legile nóstre, e totuşĭ cea mai sublimă.

Şi acum permiteţi-mĭ să vĕ dau câteva consilii. N'am să vĕ fac nicĭ morală, nicĭ un discurs, am să vĕ vorbesc ca om profan şi ca om, care vrea s'ajungeţĭ ceva în viéţă. Sciţi, că nu există în viéţă un succes adevĕrat şi demn de elogii, decât pentru un om onest, sincer şi loial, admiţênd că sunteţĭ deja şi că sunteţĭ hotătîţĭ a rămâné aşa, feriţi-vĕ de orĭ-ce compromis, care ar puté face din ştiinţa şi capacităţile vóstre nulităţĭ netrebuincióse progresului vostru. Vĕ voi pune în vedere trei rele de carĭ vĕ rog să vĕ feriţĭ; ele vĕ vor fi pedecile în viéţa vóstră, décă nu le veţĭ alunga la timp.

Primul, cel mai seducător, acela ce perde mai mult pe tinerĭ, e darul beţiei. Nu sunt un membru al societăţilor de temperanţă, sunt un om care sciu şi care vĕ expun încercările mele şi vĕ pot spune că din tóte relele care vĕ urmăresc, beţia e cea mai dăunătóre. Decĭ primul lucru: fiţĭ moderaţĭ în beutură, şi de puteţĭ, fiţĭ abstinenţĭ desăvîrşiţĭ!

Şi décă nu puteţĭ fi atât de puternicĭ a nu resista tentaţiei de a bea, beţĭ numai la prânḑurile vóstre şi juraţĭ a nu bea nicĭ odată în intervale. Un pahar la masă nu vĕ va împiedeca a nu înainta în viéţă şi nu va slăbi forţa nervósă de care aveţĭ nevoie. Dér vĕ implor, de a considera ca nepotrivit demnităţei şi amorului vostru propriu de ómenĭ de inimă de a bea un pahar de liheur la o tejghea, la o tarabă.

Fiţĭ puternicĭ şi nu intraţĭ nicĭ odată într'o cârciumă. Nu veţĭ puté urmări cariera vóstră, decât numai ţinêndu-ve ferm la acésta. Aderaţĭ şi veţĭ scăpa de cel mai teribil din vrăşmaşĭ.

Al doilea rĕu pentru un tinĕr om, sunt speculaţiile. Nu am vĕḑut în viéţa mea un om făcênd avere speculând. Omul care se repede la ḑiarul sĕu diminéţa să vadă întâiŭ cum stau speculaţiile hazardóse ale Bursei, e un om pierdut pentru tótă ḑiua, el ucide prin modul acesta energia concentrată şi persistentă de care depinde succesul durabil şi chiar siguranţa afacerilor sale.

Speculatorul şi omul de afacerĭ urmăresc drumurĭ diferite. Unul depinde de

BCU Cluj / Central University Library Cluj

mare. Mai bine sunt representatĭ prunii kriechenele, și prunele de tómnă pentru rachiu. Uscatul prunelor pentru comerciŭ abia este de ceva importanță, deși ar puté lua o bună desvoltare. Stațiunile climaterice la Bistra, Oasa, la Tău, vêrfu lui Petru etc. abia se pot menține din causa dificultăților de aprovisionarea óspeților, căcĭ lipsesce până și laptele dulce, ér carnea, legumele și fructele trebue sĕ și-le aducă óspeții de la Sibiiu și Sebeșiŭ pe cai, décă vor sĕ nu rabde fóme în aerul curat de munte! Și cu tóte aceste șosele sunt pentru căruțe și bine întreținute. Prețurile la otelele naționale cam piperate.

(Va urma.)

SCIRILE DILEI.

— 18 Septemvrie v.

Circularele unei băncĭ englese și valorile ungare. O bancă din Londra a lansat ḑilele acestea o circulară, din care reproducem și noi următórele:

„Am stat câteva sĕptĕmânĭ în Austria și am adus cu noi convingerea, că trebue sĕ ne scăpăm de valorile ungare. In tóte timpurile Ungaria a fost țéra trucurilor. O fațadă pompósă cu tot atâtea hipotecĭ ca țigle pe acoperiș. Statul împrumută, orașele împrumută, comitatele împrumută, particularii împrumută și pentru a plăti tóte aceste împrumuturĭ, există douĕ articole de export: cerealele, carĭ nu aduc nicĭ un profit, și scrisurile fonciare, pe carĭ le varsă în Franța și Elveția, dând provisiunĭ marĭ mijlocitorilor. Tóte acestea însĕ vor avé un sfârșit. In Austria de la împĕrat până la țĕran s'au săturat de apucăturile ungurescĭ și vor închide frontierele pentru cerealele ungurescĭ, ceea-ce va avé ca efect respingerea scrisurilor fonciare. Firesce, Ungurii cu un dispreț al faptelor concrete și cu talentul ce-i caracterisĕză de a rĕspunde tocmai dinpotrivă, susțin contrarul. Li-se spune: „Naveți căi!“ Ei rĕspund: „Așa e, însĕ pământul este atât de fructifer“ — „Aveți datorii multe!“ — „Ungurii sunt un popor vitéz“ — rĕspund ei. — In sfîrșit — îmĭ spunea un secretar de stat, décă îi spui unui Ungur, că nu poțĭ durmi bine, când béi séra cafea négră, el îțĭ rĕspunde fără sĕ clipéscă: „Da, însĕ este și mai greu a bé cafea când dormĭ“. — Orĭ vor învĕța Ungurii minte, orĭ vor scădea enorm titlurile lor.“

Ḑiarul „P. Ll.“ spune, că firma englezéscă este secundată de firmele germane, precum și de foile austriace și germane. Ear pentru urmărĭ, țéra va avé sĕ mulțumescă obstrucționiștilor.

O ilusie mai puțin. Nu se scie cine a fost acela, care a lansat cel dintâiŭ scirea, că prințul Eitel Frederic, fiul mai mic al împĕratului german, ar învĕța limba maghiară. Décă nu ne înșelăm, jupânul Vázsonyi a fost autorul acelei sciri fantastice. Foile maghiare s'au grăbit a reproduce iscodirea lui Vázsonyi, adaugând de la ele diferite detailurĭ despre ciardașele, ce se jócă la curtea din Berlin, despre cântece ungurescĭ, literatură unguréscă și papricaș de Seghedin. Lumea cetea și credea și mulțĭ dintre înfierbântații koșuthiștĭ îșĭ zugrăviau viitorul Maghiariei independente cu un Hohenzollern pe tron. Ei bine, tóte visurile acestea au căḑut acum în baltă. Ḑiarul „Kölnische Ztg.“ desminte în forma cea mai categorică svonul, că la curtea din Berlin s'ar da vr'o importanță limbei maghiare. „Limba maghiară — ḑice marele ḑiar german — este frumósă și merită sĕ o învețe cineva, însĕ... *prinții germanĭ au alte ocupațiunĭ mai practice și nu le rĕmâne timp sĕ învețe și limba maghiară....*“

Un accident al d-lui Iosif Gall. „D. T. f. U.“ scrie, că membrul în camera magnaților d-l Dr. Iosif Gall, alaltăerĭ sosind la Timișóra, când s'a dat jos din trăsură înaintea hotelului „Principele de coróna“, a alunecat și s'a contusionat rĕu la piciorul stâng. D-l Gall a trebuit sĕ se pună în pat.

Representarea orașului Mișkolcz a respins alaltăerĭ, după o desbatere lungă și înfocată, cu 53 contra 51 voturĭ propunerea de a se refusa primirea dărilor, ce se plătesc de bună voie. Acest resultat e a se mulțumi stăruinței membrului camerei magnaților Lud. de Horvath, care a ținut o cuvântare fulminantă contra propunerii.

Concertul Rudolf Malcher anunțat deja în ḑiarul nostru, va avé loc mâne *Vineri*, 2 Octomvrie, în sala cea mare a Redutei. Atragem atențiunea publicului iubitor de artă asupra acestui concert.

„Reuniunea a doua de înmormêntare din Deva“.

— Intemeiată la 1886. —

La 30 August 1903, ne-am ținut, cu ajutorul lui Dumnedeu, a XVIII-a adunare generală. Interes public servesc, décă culeg din raportul general — pe séma ómenilor de bine — atarĭ date, carĭ vor ajuta la reslațirea unui prea însemnat asedămênt de binefacere pentru popor, biserică și preoțime.

I. Scopul

reuniunei este: a da ajutor în banĭ la cas de mórte membrilor sĕi și a îngriji de cuviinciósa lor înmormêntare.

Taxa de înscriere e: ***2 coróne*** și competința de ***60 filerĭ***, pe care o plătesce fie-care membru la înscriere și de câte-orĭ móre vre-un membru, la mâna unui portărel al reuniunei, care umblă din casă în casă, înscriind în cartea de membru numele membrului mort și eventuala plătire a competinței de 60 filerĭ, din carĭ îi cresce membrului plătitor de atâtea-orĭ câte 50 filerĭ, de câte-orĭ și-a plătit competința în cărticica sa.

Ajutoriul de banĭ, ce se dă la moment, la producerea atestatului medical prescris și cărticica sa de membru face la casul 1) de mórte: ***100*** cor. ***50*** fil., la al 2-lea cas: ***101 cor.***, la al 3-lea: ***101 cor. 50 fil.***, și așa mai departe, tot crescênd cu câte 50 fil, până la suma de ***250 coróne.***

Membrul, care și-a plătit competințele de câte 60 fil. după 300 membrii morți nu le mai plătesce și are drept la cele 250 coróne, deși el plătise reuniunei, de-a țîrĕita, abia 2 cor. taxa de înscriere și cele 300 de competințe à 60 fil., cu totul 182 cor.

II. Averea reuniunei:

a fost la finea anului 1902 în depunerĭ, acții, competințe, restante, *fundațiunea Emilia Ciurcu n. Nicóra* și în banĭ gata la olaltă: ***7046 cor. 97 fil.***, în tipărituri, cărțĭ de evidență și sigile: ***1000 cor.***

III. Ajutóre in banĭ

am împărțit în 1902 la 17 familii suma de ***2211 cor. 26 fil.***, dintre carĭ au fost gr. or. 12, rom. cat. 2, reform 3.

Suma tuturor ajutórelor împărțite la 173 familii din 1886—1902 face ***21,499 cor. 24 fil.***

IV. Venitul curat

la finea anului 1901 a fost sub fiertatul părinte *George Nicóră*, ***1223 cor. 34 fil***, la finea an. 1902 însĕ abia ***435 coróne 44 fil.***

Causa unicei descrescerĭ în decurs de 18 anĭ zace într'o denunțare a unor membri către ministrul de interne, că reuniunea sub conducerea nóstră ar fi urmărit *„scopurĭ ascunse“*, s'ar fi prăpădit *„însemnate sume“*, ba că am plasat banii reuniunei în nisce acții ale unor institute, carĭ au în vedere *„scopurĭ naționale“* românescĭ, ca „Grănițerul“ din Dobra și „Corvineana“ din Hunedóra, ba că am dat banĭ, sub masca de binefacere, pentru *„scopurĭ oprite“* scl.

Sĕ rógă de ministru, ca sĕ ne „destitue“ și „oprescă odată pentru totdéuna“ din fruntea reuniunei, înființată de fiertatul meu tată și de mine la 1886, al cărei secretar am fost din 1886—1895, de când după mórtea directorului Alexă Olariu advocatul, sunt unanim ales de director, până în ḑiua de adĭ. Observ, că în adunarea generală din 1895 am abḑis în favorul reuniunei de ajutoriul casului meu de mórte, precum a abḑis și părintele Nicóră de ajutorul după fiertata mea soră *Emilia Ciurcu n. Nicóră*, unica fundațiune de 226 cor. 30 fil. a reuniunei.

(Va urma).

ULTIME SCIRI.

Viena, 30 Septemvrie. Tóte ḑiarele dau o mare importanță politică demisiunei contelui Hedervary. — „Fremdenblatt“ ḑice, că décă Hedervary rĕmâne statornic pe lângă demisiune, încurcătura în Ungaria și-a ajuns culmea.

Viena, 30 Septemvrie. Țarul Rusiei a sosit adĭ aicĭ însoțit de contele *Lambsdorff*. La gară i-au eșit spre întîmpinare Maj. Sa monarchul Francisc Iosif, archiducii aflătorĭ în Viena, ambasadorul rusesc, consulii ruși din Viena și Budapesta și numĕróse somități militare. Cei doi monarchĭ s'au salutat călduros, s'au îmbrățișat și sărutat. La órele 12 s'a dat un dejun în castelul din Schönnbrun. Pe drumul dela gară păn' la Schönbrunn, stradele sunt strălucit decorate. Mulțime de stégurĭ și embleme rusescĭ în tóte părțile. Puternice arcurĭ de triumf se ridică la câte-va puncte principale de trecere. Printre stindardele rusescĭ se vĕd presărate stégurĭ negru-galbene și albe-roșii. La distanță de câte ḑece pașĭ sunt catargurĭ înalte în vêrful cărora fâlfăe drapele în aceste colorĭ. Intrarea în parcul dela Schönbrunn e împodobită cu decorațiunĭ admirabile de florĭ. Pe tótă întinderea stradelor de la gară păn' la palatul de vară, este înșirată, formând cordon de ambele părțĭ, armată compusă din regimentele de tóte armele aflătóre în Viena, cu totul 11,000 ómenĭ.

Viena, 1 Octomvrie. La prânḑul de gală dat în Schönbrunn în onórea Țarului, s'au rostit de către cei doi suverauĭ toaste de conținut politic referitóre la situația din Balcanĭ

Budapesta, 30 Septemvrie. Fóia oficială va publica în numĕrul de Joi un *autograf prea înalt, prin care ședințele dietei se amână pe timp nedeterminat.* Amânarea se va face fără nicĭ o motivare.

Budapesta, 30 Septemvrie. Khuen Hedervary a declarat, că demisiunea sa e *irevocabilă.* — Dieta a fost amânată până la constituirea noului guvern.

Budapesta, 30 Septemvrie. Faptul, că după-ce Khuen Hedervary și-a anunțat în ședința de adĭ a dietei demisiunea, el și colegii sĕi din guvern au părăsit imediat sala desbaterilor, a produs mare nemulțumire la tóte partidele. Din purtarea lui Khuen se conclude, că el a primit un îndemn din Viena și se crede, că chiar décă Maj. Sa îi va primi demisiunea, nu va însărcina pe altul cu constituirea cabinetului, ci-l va încredința tot pe el cu girarea afacerilor.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop**

---

o întorsătură ciudată a lucrurilor, e milionar astădĭ, falit mâne; omul de afacerĭ scie că numai printr'o îndelungată răbdare și atenție urmărită póte câștiga recompensa, fructul muncei sale câștigată prin o adaptație ingeniósă a mijlócelor spre un sfîrșit înțelept.

Al treilea rĕu e obiceiul periculos de a cauționa și a garanta pentru alții. Obiceiul acesta e periculos prin faptul, că el se adreséză instinctelor generóse ale omului. Sciu, că nu voiŭ puté sĕ vĕ decid a jura a nu fi nicĭ odată serviabilĭ față de nevoile prietinilor, dér așĭ dori, ca serviabilitatea asta sĕ nu vĕ fie vouĕ înși-vĕ dăunătóre.

Décă veți avé o datorie, tot capitalul vostru și tóte mijlócele sunt în mânile vóstre, un deposit pe care trebue sĕ-l conservațĭ intact. Nu puteți nimic face fără sĕ nu știrbițĭ din încrederea ce se pune în voi. Când un om dator mai garantéză și pentru un altul, el nu numai riscă capitalul sĕu, dér riscă și averea creditorilor sĕi, violéză un contract întocmit. Decĭ nu trebue sĕ depuneți o cauție pentru un prietin al vostru de cât când sunteți stăpânĭ pe averea vóstră și n'aveți nicĭ o datorie față de alții.

Inainte de a garanta pentru alții, gândițĭ că acéstă garanție e o donațiune, e ceva pierdut și judecațĭ: aveți suficient de a face acéstă operă de binefacere, puteți face pomană cu o parte din averea vóstră, fără a suferi voi înși-vĕ?

Vĕ conjur decĭ de a evita alcoolul, speculația și împrumuturile, căcĭ aceste sunt ca Scyla și Charybda mării pe unde călătoresce un tînĕr om!

Admițênd, că sunteți la adăpostul acestor pericole, rĕmâne de sciut, cum din posiția inferióră în care vĕ aflațĭ, vĕ veți ridica prin tóte gradele succesive la situația pe care o doriți.

Étă secretul. Totul residă în întrebarea asta: Ce trebue sĕ fac pentru cel ce mĕ întrebuințéză, pentru cel-ce lucrez? A vĕ achita fidel și consciinţios de datoriile, carĭ incumbă posiției vóstre. Fórte bine, dér conducêndu-vĕ ast-fel, stăpânii vor căuta sĕ vĕ ție mai mult timp în acéstă posiție de a-i servi. Acésta nu ajunge. Trebue ceva mai mult. Noi facem ast-fel pe comptabilii, casierii, băeții din bancă, noi ne conducem așa și ei n'ajung mai mult. Omul, care voesce sĕ se ridice, trebue sĕ facă ceva escepțional, ceva care depășesce specialitatea sa: Trebue sĕ atragă atenția asupra sa! Impiegat de expediție, el va descoperi o greșélă, care nu-l privesce; însărcinat cu mĕsurătorile, el va face economii observând bine cântăririle ce se efectuéză; simplu factor de telegrame, el ar puté sĕ-și atragă atenția transmițênd scirile cu o repediciune mai esactă și luând rĕspunsurile cu o mai mare iuțélă. Nu este o funcțiune orĭcât de umilă și simplă ar fi, cum nu e slujbă mai superióră, în care un om tînĕr, care are bună-voință, sĕ n'aibă ocasie de a se face observat și de a nu fi încărcat de simpatia și încuragiarea superiorilor sĕi.

Veți primi într'o ḑi în specialitatea vóstră ordinul de a face séu a ḑice ceva, ceea-ce ar fi dăunător intereselor casei în care lucrațĭ: étă ocasia! Sculați-vĕ ca un om și vorbițĭ. Vorbițĭ curagios, dațĭ probe și încredințațĭ pe patronul vostru, că pe când el e distrat s'au ocupat în altă parte — voi ațĭ judecat și gândit în locul sĕu. Patronul va pricepe, că n'are un mercenar în casa sa, ci un om, nu un óre-care ce-și dă timpul pentru câțĭ-va dolarĭ, ci un om care-și consacră órele în preocupații constante afacerilor casei.

Nu veți avansa nicĭ-odată, cât timp nu veți cunósce mai bine decât stăpânul vostru, ramura în care lucrațĭ.

Și e încă un semn, care distinge pe omul viitor de omul care nu va parveni. Omul care voesce a ajunge, economisesce. El va economisi puțin, nu importă cât, dér el va economisi, și câștigul sĕu va depăși cheltuelile. Nu capitalele au făcut pe milionarii de adĭ, dér ei înși-și, ómenii, carĭ au sciut prin economii crea aceste capitalurĭ. Omul econom inspiră încredere și capitaliștii sunt credulĭ față de ómenii — economĭ. Și acésta e deja un pas spre progres. Domnilor, cei o sută de dolarĭ economisițĭ, sunt averea de adĭ. Incepeți de a pune imediat ceva la o parte, ceea-ce domină în viitorul milionar e albina.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dela „Tipografia A. Mureşianu" din Braşov,

se pot procura următórele cărţi:

(La cărţile aicĭ înşirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arătat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Tragedia Calvarului de abat Henry Bolo traducere în românesce de membrii soc. de lect. „Inocenţiu M. Clain" din (Blaşiu. Preţul 2 cor. pentru România 3 lei plus 20 b. porto).

Românii Secelenĭ. Causele decadenţei lor economice şi mijlócele de îndreptare. Disertaţiune de Ioan I. Lăpădat. 30 banĭ plus 5 banĭ porto.

Trilby, roman în românesce de Afin dela Tuscia. Preţul 2 cor plus 20 banĭ porto.

„Consideraţiunĭ istorice asupra asociaţiunii poporelor şi aplicaţiunile lor la *naţiunea nóstră*" de *Ioan Clinciu* profesor în Bucuresci. Preţul 2 cor. (+ 10 banĭ porto.)

Cartea Săténului, novele de Em. *Părăeanu* cor. 1 (pl. 5 b. por.)

„In vêltóre" novele şi impresii de *Vlăhuţă*, cor. 1·25 (porto 10 b.)

„Amicul tinerimei", Anul I. fóia de cunoscinţe folositóre de prof. I. *Moisil*-legat în păreţĭ tarĭ costă 5 cor. (por. 20 b.)

Povestea despre prinţul Ahmed al Kamel séu Pribeagul îndrăgostit Tradusă de *Dr. T.* Preţul 60 b. (+ 6 b. porto.

Buchetul, culegere de cântărĭ bĕtrânescĭ şi naţionale de I. Pop Reteganul. Preţul 50 b. (cu porto 56 b.)

Logodnica contelui Stuart, povestire din viéţa Românilor bihorenĭ, de *L. Rudow-Suciu.* 148 pag. 8⁰. Preţul. 1 cor. (+ 10 b. porto.)

125 chiuiturĭ de carĭ strigă feciorii în joc, de *I. P. Reteganul.* Pr. 24 b. cu porto 30 b.

Nopţĭ de érnă novele pentru popor, de *George Simu.* Conţine novele cu tendinţe morale. Form. 4⁰ 250 pag. Preţul cor, 1.20 (cu posta cor. 1.30)

Opşagurĭ, cât cioplite, cât pilite şi la lume împărţite, de *I. P. Reteganul.* Vre-o 60 de poesii glumeţe. Pr. 80 b. (+ p. 10 b.)

Schiţe din Italia de Teodor *Bulc.* preţul 2 cor. (+ 20 b. porto).

Amintirĭ din Grecia de Teodor *Bulc*; preţul cor. 1.20 (plus 10 b. porto).

Poesii poporale despre Avram Iancu adunate şi publicate de Simeon Fl. *Marian.* Preţul 1 cor. (+ 10 b. porto)

Musa Someşană, poesii poporale din jurul Năsĕudului, culese de *Iuliu Bognariu.* Preţul 50 b. (cu posta 56 b.)

Teoria dramei cu un tractat introductiv despre frumos şi artă de prof. Dr. Iosif *Blaga.* Preţul coróne 3.60 (plus 30 b. porto.)

Dracul, novelă de V. R. *Buticescu.* Are tendinţa de-a combate credinţa deşértă. Preţul 20 baanĭ (cu porto 25 banĭ.)

Ţiganii, schiţă istorică, de *I. P. Reteganul.* Preţul 1 cor.(+10 banĭ porto.)

Cuvinte de aur séu **învĕţăturĭ înţelepte** date de un părinte fiului seu. Din operile lui I. H. Campe, tradus în limba română de Ioan Sonea preot gr. cat. în Seplac. Cu permisiunea prea Veneratului Ordinariat 1 cor. 60 b. plus 10 b. porto.

Escursiunĭ pe munţii Ţerei Bârsei şi ai Făgăraşului din punctul „La om" de pe „Bucecĭ" până dincolo de „Negoiul". Descoperirĭ, întregite cu schiţe istorice despre Castelele şi ţéra Făgaraşului de I. Turcu, protonotar pensionat al comitetului Făgăraş. Preţul 2 lei plus 10 b. porto.

Cartea Ilustrată pentru copii şi copile de George *Simu.* Acéstă broşură conţine poesii istorióre şi morale spre escitarea gustului de cetit la copii. Preţul 50 banĭ (+ 56 b. porto.)

Trandafirĭ şi Viorele. Poesii poporale culese şi ordinate de Ioan *Pop Reteganul.* Ediţ. III. Preţul redus 60 banĭ (+ 10 b. p.)

Versurĭ de dor, adunate din poeţii românĭ de *A.* Preţul 50 banĭ (+ 5 b. porto.)

Doi prinşĭ în cursă, comediă într'un act de A. Kellner localisată de I. Em. *Bobancu.* Preţul 24 banĭ (+ 3 b. porto).

Dr. Iosif Frapporti prelucrată de Ioan Papiu. Preţul 60 banĭ plus 10 banĭ porto.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu 2 cor. plus 10 b. porto.

Dinu Milian roman. Nenuica sfânt. de Const. Mille. Preţul 2 cor. plus 10 banĭ porto.

Feciorul Popei. Facerea Joiţei. O dragoste a veacului. Rochia Catiţei. Amedeo Madini. Din viaţa tristă. După natură. Bacalaureatul, de Const. Mille. Preţul 2 cor. plus 10 b. porto.

Cărţĭ pentru comercianţĭ

şi funcţionarĭ de bancă:

Introducere în contabilitate şi contabilitatea înpartidă simplă, de I. C. Panţu. O carte bună pentru a invĕţa cu uşurinţă contabilitatea. Paginĭ I—VIII + 213. Preţul 2 cor. (+ 20 b. p.)

„Curs complet de corespondenţa comercială" de *I. C. Panţu.* Conţine modele de circulare, scrisorĭ de informaţiunĭ, recomandaţiunĭ şi acreditive; scrisorĭ în comerciul cu mărfurĭ, comisiune şi espediţiune; cestiunĭ cambiale, afacerĭ cu efecte, monede, cupóne etc. Preţul 3 cor. 20 b. (+ 20 b. p.)

Al doilea capitol din contabilitatea duplă, de *I. C. Panţu.* Acéstă broşură conţine: *afacerile de credit cambial şi afacerile de bancă.* Preţul broş. 2 coróne (+ 10 banĭ porto).

Un capitol din ***Contabilitatea duplă*** de *I. C. Panţu.* Tracteză principiile contabilităţii duple ilustrate cu diferite esemple. Preţul 1 cor. (+ 10 b. p.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 30 Sept. n. 1903.

Renta ung. de aur 4%	117.75
Renta de coróne ung. 4%	97 50
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½%	88 60
Impr. căil. fer. ung. in argint 4%	96.90
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	96.65
Bonurĭ rurale ungare 3½%	91.30
Bonurĭ rurale croate-slavone	96.65
Impr. ung. cu premii	200.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	—.—
Renta de hârtie austr.	99.90
Renta de argint austr.	99 80
Renta de aur austr.	119.50
Rente de coróne austr. 4%	99.90
Losurĭ din 1860.	152.—
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	15.72
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	707.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	642 50
Napoleondorĭ	19.01
Mărcĭ imperiale germane	117.20
London vista	239.27½
Paris vista	95.01
Note italiene	95.10

Cursul pieţei Braşov.

Din 30 Sept. n. 1903.

Bancnot rom.	Cump.	18.98	Vênd.	19.05
Argint român.	„	18.84	„	18.92
Napoleond'orĭ.	„	19.02	„	19.10
Galbenĭ	„	11.20	„	11.30
Ruble Rusescĭ	„	2.53	„	2.54
Mărcĭ germane	„	117.10	„	117.50
Lire turcescĭ	„	21.50	„	21.60
Scris fonc. Albina 5%		101.—	„	101.25

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„FURNICA"

cassă de economiĭ societate pe acţiunĭ în Făgăraş.

Convocare.

Domnii acţionarĭ ai cassei de economiĭ „FURNICA", societate pe acţiunĭ, se invită prin acésta în virtutea §-lui 16 al statutelor societăţiĭ la

Adunarea generală extra-ordinară,

care se va ţiné la Făgăraş, **în 28 Octomvrie 1903 st. n.** înainte de amédĭ la 10 óre, în localul societăţiĭ.

Obiectul:

Adăugarea unui § nou în statute, referitor la sistemisarea unui post de **director esecutiv** şi modificarea §§-lor 46 şi 78.

Domniĭ acţionarĭ, carĭ în sensul §§. 17, 18 şi 19 din statutele societăţiĭ voesc a participa la acésta adunăre generală în persónă séu prin plenipotenţiaţĭ, sunt rugaţĭ a-şĭ depune la cassa societăţi séu la institutul de credit şi de economiĭ, „Albina" în Sibiiu, acţiunile lor şi eventual dovedite de plenipotenţă, cel mult *până în 27 Octomvrie st. n. 1903.*

Făgăraş, în 3 Septemvrie 1903.

1—1.1113. **Direcţiunea.**

Pentru morburĭ de stomac!

Celor ce prin receâlă, înbuibare, mâncărĭ greu de mistuit, ferbinţelĭ, prea recĭ, séu viaţă neregulată şi'au tras un morb de stomac şi anume:

Catar de stomac, cârcei, durerĭ, mistuire rea,

se recomandă un mijloc bun de casă, probat de mai mulţĭ anĭ cu efect bun

Vinul de buruenĭ (Kräuterwein) a lui Huberth Ullrich

Vinul de buruienĭ este preparat din buruienĭ excelente şi vindecătóre cu vin bun, întăresce stomacul şi organismul de mistuire al omului. Vinul de buruienĭ delătură mistuirea rea, şi ajută la formarea de sânge sănătos.

Folosirea vinului de buruienĭ delătură morburile de stomac deja la început. De aceea să se foloséscă de timpuriu. Simptome ca: **durerĭ de cap, râgâială, gréţă, slăbiciune, vomare,** dispare adese-orĭ după folosirea a câteva sticle de vin de buruienĭ.

Constipaţiă şi urmările ei: **neastimpĕr, colică, bătaie de inimă, insomniă, congestiune la ficat, splină, hemoroide,** se delătură întrebuiţând vinul de buruenĭ. Asemenea curăţă din stomac materii stricăcióse prin eşirea uşóră la scaun.

Slăbiciunea, paliditatea feţei, anemia, debilitatea provin adese-orĭ din mistuire rea şi din disposiţie bolnăviciósă a ficatului. Persóne carĭ pătimesc **de lipsa de apetit, nervositate, durere de cap, insomnie,** tângesc cu încetul. Vinul de buruenĭ dă impuls puterii de viaţă, Vinul de buruienĭ excită apetitul, ajută mistuirea şi hrănesce, mişcă prefacerea substanţelor, alină nervii excitaţĭ şi produce vioiciune de viaţă. — Mulţime de scrisorĭ de mulţumire confirmă acestea.

Vin de buruienĭ se capĕtă în sticle à 3 cor. şi 4 cor. în farmaciile din: Braşov, Săcele, Cristian, Rêşnov, Codlea, Ţinţarĭ, Helchiu, Bod, Feldióra, Ilyefalva, Uzon, Magyaros Nagypatak, Zágon, Papolcz, Kovászna, Beresnyó, Sepsi-Szt.-György, Bölön, Nagyajta, Baroth, Miklosvár, N.-Baczon Zsombor, Darocz, Homorod, Kőhalom, Ugra, Kacza, Zsiberk, Lemnek, Báránykut, Boldogváros, Boholcz, Szásztyukos, Bethlen, Sárkány, Almásmező, Zernest, Töresvár, Vajdarecse, Vila, N.-Sink, Aiud, Panticeu, Kézdivasárhely, Erzsébetváros, Segesvár, Nagyszeben şi în tóte farmaciile din oraşele micĭ şi marĭ din Ardeal şi din ţĕrile strĕine. — Farmaciile din **Braşov**: a d-lor Heinrich G. **Obert**, Victor **Roth**, **Eugen Neustädter** la „Ingerul păzitor", **Ferdinand Jekelius** la „Speranţa".

Trimite 3 séu mai multe sticle **cu preţurile originale** în orĭ şi ce localitate din Austro Ungaria.

Sĕ se ferésca de imitaţie.

Cereţĭ anume Vin de buruienĭ a lui Hubert Ullrich.

Vinul de buruienĭ al meu este mijloc secret. E compus din vin malaga 450·0, spirt de vin 100.0, Glicerin 100·0, Vin roşu 240·0, sirop de fragĭ 150·0, sirop de cireşe 320·0, fincen, anason, rădăcina helen, rădăcinĭ americane, rădăcinĭ de inzian, rădăcinĭ calmus aa. 10·0. Aceste părţĭ constitutive sĕ se amestece.

O fetiţă din o familie bună (în etate până la 12 anĭ) **se primesce în cuartir** la o familie germană, unde pentru **un preţ moderat are întreţinerea întrégă** şi **póte învĕţa şi lucrul manual.**

Familia constă din 4 persóne.

Informaţiunĭ sĕ pot lua **în Str. Orfanilor Nr. 5** la drépta parter către stradă

ANUNCIURI

inserţiunĭ şi reclame

sunt a se adresa subscrisei administraţiunĭ. In casul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădĕmênt care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-orĭ.

Administr. „Gazetei Trans."

ABONAMENTE

LA

„Gazeta Transilvaniei."

Preţul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România şi străinătate:	
Pe trei lunĭ	6 cor.	Pe trei lunĭ	10 fr.
Pe şése lunĭ	12 „	Pe şése lunĭ	20 „
Pe un an	24 „	Pe un an	40 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România şi strĕinătate:	
Pe an	4 cor.	Pe an	8 fr.
Pe şése lunĭ	2 „	Pe şése lunĭ	4 „
Pe trei lunĭ	1 „	Pe trei lunĭ	2 „

Abonamentele se fac mai uşor şi mai repede prin mandate postale.

Domnii carĭ se vor abona din nou, sĕ binevoéscă a scrie adresa lămurit şi a arăta şi posta ultimă.

Administraţiunea

„GAZETEI TRANSILVANIEI."

Tipografia Aurel Mureşianu Braşov.